

Geografia social i cultural

2014/2015

Codi: 101579

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Enric Mendizábal Riera

Correu electrònic: Enric.Mendizabal@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Miquel Vilaro Guell

Prerequisits

Per seguir aquesta assignatura és convenient tenir coneixements generals de geografia (es pressuposa que se sap tot el que hi ha en el llibre coordinat per Anna Ortiz [2011]; vegeu la bibliografia), però també d'antropologia i d'història, així com poder llegir en anglès i en llengües romàniques. Qualsevol dels documents que s'entreguin per tal de ser avaluats han de ser correctes formalment, així que caldrà tenir cura amb la redacció i l'ortografia.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és mostrar diferents maneres d'interpretar el món tot utilitzant les variables culturals i socials, sobretot a partir dels paisatges culturals. Com que no podem anar a llocs gaire llunyans per estudiar aquests paisatges, utilitzarem textos, mapes i imatges com substituïts del treball de camp. En aquesta assignatura es farà una visió general del què és la geografia social i cultural, de quines han estat les principals aportacions en aquesta subdisciplina, de quins són els diversos camins que es poden seguir dins aquesta subdisciplina, de quines utilitats pot tenir per a la geògrafa i geògraf d'avui l'estudi geogràfic des d'aquesta perspectiva.

Al final de curs l'alumnat haurà assolit:

1. uns primers coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
2. el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia social i cultural
3. una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament de l'espai mundial des d'una perspectiva social i cultural
4. la capacitat de tractar informació de geografia social i cultural i interpretar-la
5. la capacitat d'establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa

Competències

- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic
2. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
3. Identificar les idees i expressar-les amb correcció lingüística en diverses llengües
4. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
5. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població, la urbanització, etc., al món.
6. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

1. Introducció

- Què és la geografia social i cultural?
- Els antecedents de la geografia cultural i social.
- El gir cultural i les noves geografies culturals i socials.

2. Cultura, diferència i espai

- Identitats socials: gènere, edat, sexualitat, classe, ètnia i cultura.
- Escales espacials: cos, llar, comunitat i barri, institucions, espais públics, ciutats, món rural i nació.

3. Estudi de casos geogràfics des de l'anàlisi cultural i social

4. Els paisatges de la cultura

- Geografies de la vida quotidiana.
- Llengua, religió, música.

Metodologia

A les sessions de classe es faran diverses coses: exposició del professorat, exercicis pràctics individuals i en grups, debats a partir de lectures. Les exposicions del professorat serviran a l'alumnat per tenir les coordenades generals i per contextualitzar les lectures pertinents; comés habitual en aquest tipus d'activitat, es treballen els coneixements bàsics sobre cadascun dels temes tractats. Les sortides de camp són visites guiades pel professorat en gran grup i s'han de realitzar els informes relacionats amb les sortides.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

classes dirigides	30,5	1,22	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Sortides de camp	8	0,32	1, 2, 3, 4, 5, 6
pràctiques d'aula	7	0,28	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6
Lectures obligatòries	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6
informes de les sortides de camp	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

Les proves escrites tenen per objectiu que l'alumnat mostri capacitat de relacionar tot el que s'ha treballat a l'assignatura amb les lectures obligatòries. Pel que fa als informes de les sortides, l'alumnat ha de mostrar capacitat de buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la, així com també capacitat d'entregar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Pel que fa a les pràctiques d'aula, l'alumnat ha de mostrar capacitat d'anàlisi i de síntesi.

L'avaluació serà una mitjana de les notes obtingudes dels tres procediments. L'assignatura s'aprova si la mitjana és igual o superior a 5. El fet de presentar com a mínim una de les tres proves escrites i/o un dels dos informes vol dir que l'alumne/a serà avaluat/da. En el Campus Virtual es trobaran les explicacions per a fer els dos informes. L'assistència a la sortida és indispensable per ser avaluat/da. La revisió de cada part es farà, a petició de l'alumnat, dins de la setmana següent a l'entrega dels resultats. Hi haurà una reavaluació de totes aquelles proves presentades que no hagin superat el 5 el dia que indiqui la Facultat de Filosofia i Lletres. Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis pràctics	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6
Exàmens teòrics i pràctics parcials (més debats, presentacions orals d'exercicis i treballs)	45%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6
Informes de les sortides de camp i realització de treballs individuals	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

- Anderson, J. (2010). *Understanding Cultural Geography. Places and Traces*. Londres: Routledge.
- Anderson, K.; Domosh, M.; Pile, S.; Thrift, N. [eds.] (2003). *Handbook of Cultural Geography*. Londres: Sage.
- Blunt, A.; Gruffudd, P.; May, J.; Ogborn, M.; Pinder, D. [eds.] (2003). *Cultural Geography in practice*. Londres: Arnold.
- Claval, P. (1999). *La geografía cultural*. Buenos Aires: Eudeba

- Cobast, E. (2013). Las 100 palabras de la cultura general. Madrid: Akal
- Crang, M. (1998). Cultural Geography. Londres: Routledge.
- Di Méo, G.; Buléon, P. (2005). L'espace social. Lecture géographique des sociétés. París: Armand Colin.
- Gramsci, A. (2011). ¿Qué es la cultura popular? València: Publicacions de la Universitat de València [textos escritos entre 1929 i 1936].
- Gunn, S. (2011). Historia y teoría cultural. València: Publicacions de la Universitat de València.
- Jackson, P. (1989). Maps of meaning: an introduction of cultural geography. Londres: Routledge.
- Jordan-Bychkov, T.J.; Domosh, M. (2003). The Human Mosaic. A Thematic Introduction to Cultural Geography. Nova York: W. Freeman.
- Lladó, B.; Serracant, M.; Tiana, B. (2013). Urbanoporosi. Sabadell i els silencis urbans. Sabadell: Col·lectiu (Sa)badall
- Loda, M. (2008). Geografia sociale. Storia, teoria e metodi di ricerca. Roma: Carocci.
- Mitchell, D. (2000). Cultural geography. A critical introduction. Londres: Blackwell.
- Nogué J. [ed.] (2008). El paisaje en la cultura contemporánea. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Nogué, J.; Albet, A. (2007). "Cartografía de los cambios sociales y culturales". A: Romero, J. [ed.]. Geografía humana. Barcelona: Ariel, p. 173-219.
- Norton, W. (2000). Cultural Geography. Themes, concepts and analyses. Ontario: Oxford University Press.
- Ortiz, A. [coord.]; Badia, A.; Cebollada, À.; Mendizàbal, E.; Solana, M.; Vera, A. (2011). Visions geogràfiques del món. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de Publicacions (Materials, 222).
- Pain, R.; Barke, M.; Fuller, D.; Gough, J.; Macfarlane, R.; Mowl, G. (2001). Introducing Social Geographies. Londres: Arnold.
- Panelli, R. (2004). Social Geographies. Londres: Sage.
- Pimenta, J.R.; Sarmiento, J.; Azevedo, A.F. de; [coords.] (2008). Geografias pós-coloniais: ensaios de geografia cultural. Oporto: Figueirinhas.
- Rosendahl, Z.; Corrêa, R.L. [eds.] (2001). Matrizes da geografia cultural. Rio de Janeiro: Editora da Universidade do Estado de Rio de Janeiro.
- Sarmiento, J.; Azevedo, A.F. de; Pimenta, J.R. [coords.] (2006). Ensaios de geografia cultural. Oporto: Figueirinhas.
- Smith, S.J.; Pain, R.; Marston, S.A.; Jones III, J.P. [eds.] (2010). Handbook of Social Geography. Londres: Sage.
- Séchet, R.; Veschambre, V. [dirs.] (2006). Penser et faire la géographie sociale. Rennes: Presses Universitaires de Rennes.
- Shurmer-Smith, P. [ed.] (2001). Doing Cultural Geography. Londres: Sage.
- Vallega, A. (2003). Geografia culturale. Luoghi, spazi, simboli. Torí: UTET.
- Zusman, P.; Haesbaert, R.; Castro, H.; Adamo, S. [eds.] (2011). Geografías culturales. Aproximaciones, intersecciones y desafíos. Buenos Aires: Ediciones de la Facultad de Filosofía y Letras, Universidad de Buenos Aires
- Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles (número 34, monogràfic de geografia cultural).

Documents d'Anàlisi Geogràfica (número 34,monogràfic de geografia cultural).

Espaço e Cultura [Rio de Janeiro:Editora da Universidade do Estado de Rio de Janeiro], 1995-

Géographie et cultures [París, L'Harmattan], 1992-

Social & Cultural Geography [Abingdon, Routledge] 2000-